

Karta Sieci Programu Klub Młodego Odkrywcy

Koordinator Programu

**CENTRUM
NAUKI
KOPERNIK**

Partner Strategiczny

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

POLISH-AMERICAN
FREEDOM FOUNDATION

I

Program Klub Młodego Odkrywcy

Klub Młodego Odkrywcy, w skrócie KMO (ang. Young Explorer's Club YEC, ros. *Клуб Молодого Открывателя КМО*), to międzynarodowy program edukacyjny koordynowany przez Centrum Nauki Kopernik przy wsparciu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

Pierwszy klub, zrzeszający uczniów i uczennice z Kłodzka, stworzył pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku gimnazjalny nauczyciel geografii – Janusz Laska. Kolejne kluby prowadzili nauczyciele i nauczycielki z Kłodzkiego Towarzystwa Oświatowego.

W 2002 roku w ramach programu „Równać Szanse” KMO uzyskało wsparcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Polskiej Fundacji Dzieci i Młodzieży. Od 2009 roku spotechność KMO wspiera Centrum Nauki Kopernik.

II

Wizja i misja programu KMO

Wizja

Tworzyć spotechność, w której ludzie stają się sprawczy, uczą się samodzielnie i od siebie nawzajem.

Misja

Zaciekawienie nauką oraz wspieranie rozwoju i doskonalenie kompetencji spotechnych dzieci i młodzieży oraz opiekunów i opiekunek przez samodzielne odkrywanie świata.

Hasło programu

Każdy Może Odkrywać

III

Zasady działania

Zasady działania klubów oraz współpracy w sieci programu KMO regulują:

- Karta programu KMO;
- Karta sieci programu KMO;
- Model rozwoju programu KMO za granicą.

Ponadto z każdym partnerem instytucjonalnym Centrum Nauki Kopernik zawiera porozumienie o współpracy na okres dwóch lat z możliwością przedłużenia lub na czas nieokreślony.

IV

Sieć programu KMO

Sieć programu KMO w Polsce i za granicą tworzą klubowicze i klubowiczki, opiekunowie i opiekunki oraz instytucje, które są partnerami programu. Dzięki tak skonstruowanej sieci współpracy KMO może skutecznie upowszechnić uczenie się przez doświadczanie i konstruowanie oraz animować rozwój lokalnych środowisk edukacyjnych.

Członkowie, członkinie i instytucje w sieci KMO:

- klubowicze i klubowiczki;
- opiekunowie i opiekunki KMO;
- partnerzy regionalni (instytucje);
- partnerzy ogólnopolscy (instytucje);
- partner ds. rozwoju KMO na wschodzie (instytucja);
- partnerzy zagraniczni (instytucje).

Członkowie i członkinie sieci są wspierani przez osoby, instytucje i organizacje z otoczenia lokalnego formalnie pozostające poza siecią KMO.

V

Cele sieci programu KMO

- Zwiększenie dostępu dzieci, młodzieży i dorosłych do programu KMO w Polsce i za granicą.
- Rozwój kompetencji potrzebnych do funkcjonowania we współczesnym świecie dzieci, młodzieży i dorosłych.
- Wsparcie opiekunów i opiekunek KMO w rozwoju kompetencji potrzebnych do pracy z klubowiczami i klubowiczkami.
- Wsparcie społeczności KMO w prowadzeniu działań oddolnych.
- Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem w sieci KMO i innych środowiskach edukacyjnych.

Siłą programu jest swoboda działania i różnorodność specjalizacji zaangażowanych osób – opiekunów i opiekunek KMO oraz klubowiczów i klubowiczek – oraz instytucji partnerskich. Wspólnie prowadzone działania są interdyscyplinarne i wzajemnie się uzupełniają. Współodpowiedzialność przekłada się na zaangażowanie i kreatywność w tworzeniu nowych form aktywności.

VI

Koordinator programu KMO

Działania w programie KMO koordynuje Centrum Nauki Kopernik. Centrum pozyskuje partnerów, buduje i realizuje strategię rozwoju programu w Polsce i za granicą. Nadzoruje spójność działań oraz realizację strategii przez wszystkie podmioty w sieci.

Centrum Nauki Kopernik zapewnia partnerom instytucjonalnym oraz opiekunom i opiekunkom KMO warunki współpracy w sieci:

- tworzy warunki sprzyjające efektywnej komunikacji, w tym: zarządza stroną www.kmo.org.pl, przygotowuje newsletter KMO, organizuje spotkania przedstawicieli i przedstawicielek społeczności KMO (stacjonarne i online), rozwija i upowszechnia inne formy komunikacji i dyskusji w społeczności KMO;
- organizuje spotkania międzynarodowej społeczności KMO z udziałem opiekunów i opiekunek KMO, aktualnych i potencjalnych partnerów instytucjonalnych z Polski i z zagranicy oraz instytucji, organizacji i firm zainteresowanych inwestowaniem w rozwój społeczności KMO. Spotkania są okazją do dzielenia się wiedzą i doświadczeniem wśród aktualnych i potencjalnych uczestników i uczestniczek programu (np. Forum KMO);
- wspiera rozwój kompetencji klubowiczów i klubowiczek oraz opiekunów i opiekunek KMO poprzez: szkolenia i merytoryczne wspieranie trenerów i trenerek związanych z instytucjami partnerskimi; tworzenie i udostępnianie zasobów i narzędzi edukacyjnych; angażowanie społeczności KMO w działania sprzyjające społecznej partycypacji w nauce, m.in. poprzez projekty badawcze, pikniki oraz festiwale nauki;
- przygotowuje formalne zasady współpracy w programie, m.in. porozumienia i umowy z partnerami, zasady udostępniania danych i eksponowania logotypów;
- obejmuje patronatem wydarzenia partnerów realizowane w ramach programu KMO.

Równocześnie z funkcją koordynatora całego programu Centrum Nauki Kopernik pełni rolę koordynatora regionalnego na Mazowszu, wspierając opiekunów i opiekunki KMO w regionie na zasadach przyjętych dla wszystkich partnerów regionalnych.

VII

Partnerzy programu KMO

Sieć licząca niemal 1000 klubów w kilku krajach funkcjonuje dzięki wsparciu instytucjonalnych partnerów programu.

Partner strategiczny

Partnerem strategicznym KMO jest Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (PAFW). Na mocy porozumienia zawartego w 2009 roku Fundacja powierzyła Centrum Nauki Kopernik koordynację, rozwój oraz upowszechnianie działalności programu. PAFW wspiera finansowo realizację tych zadań, przyczyniając się tym samym do rozwoju edukacji i wyrównywania szans edukacyjnych młodego pokolenia.

Partnerzy ogólnopolscy

Partnerzy ogólnopolscy to uznane i doświadczone instytucje oraz organizacje działające na rzecz rozwoju edukacji. Partnerów i Centrum Nauki Kopernik łączą wspólne cele i wartości. Partnerzy angażują się w rozwój programu KMO, rozwój kompetencji opiekunów i opiekunek KMO oraz działają na rzecz promocji idei programu.

Partnerzy ogólnopolscy programu KMO:

- Krajowy Fundusz na Rzecz Dzieci (od 2016 r.);
- Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży (od 2018 r.);
- Szkoła Edukacji Uniwersytetu Warszawskiego i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (od 2019 r.).

Obszary działań partnerów ogólnopolskich:

- tworzenie i udostępnianie zasobów edukacyjnych;
- współpraca międzynarodowa – wizyty i wymiany między klubami;
- działania kierowane do opiekunów i opiekunek KMO, m.in. spotkania, warsztaty, konferencje;
- animowanie współpracy opiekunów i opiekunek KMO z naukowcami i naukowczyniami.

Partnerzy regionalni w Polsce

Partnerzy regionalni to instytucje i organizacje, które rozwijają KMO w swoich regionach. Dbają o dostępność, wysoką jakość i trwałość programu. Partnerzy aktywni w danym regionie ułatwiają opiekunom i opiekunkom KMO dostęp do warsztatów, konferencji, pikników naukowych bliżej miejsca zamieszkania oraz miejsca działania klubów, które opiekunowie i opiekunki prowadzą. Lokalnym klubom umożliwiają regularną wymianę doświadczeń.

Partnerzy regionalni odpowiadają za:

- wspieranie rozwoju kompetencji klubowiczów i klubowiczek oraz opiekunów i opiekunek KMO, w tym:
  - » organizację minimum jednego w roku wydarzenia dla opiekunów i opiekunek KMO. Profil wydarzeń ustalany jest z Centrum Nauki Kopernik w dyskusji nad złożonym „Planem działania”, ze szczególnym wskazaniem na warsztaty i szkolenia, lokalne pikniki i festiwale nauki oraz wydarzenia sieciujące lokalne kluby;
  - » organizację wydarzeń dla lokalnych klubów KMO, m.in. spotkań z naukowcami i naukowczyniami;
  - » wspieranie klubów we współpracy z partnerami spoza sieci KMO, np. udział w SPiN Day, piknikach i festiwalach nauki;
  - » wspieranie klubów w realizacji celów programu opisanych w „Karcie programu KMO”;
  - » rozwijanie zasobów edukacyjnych, m.in. przygotowanie i umieszczenie scenariuszy zajęć i inspiracji KMO na stronie www.kmo.org.pl;
- stworzenie i wspieranie grupy trenerów i trenerek – dwóch, trzech dorosłych osób przeszkolonych przez specjalistów i specjalistki Centrum Nauki Kopernik – którzy będą prowadzili szkolenia i warsztaty, w tym warsztaty „Jak prowadzić KMO”;
- koordynowanie sieci społecznościowej opiekunów i opiekunek KMO w swoim regionie, w tym:
  - » wyznaczenie osoby kontaktowej do prowadzenia komunikacji z Centrum Nauki Kopernik;
  - » wyznaczenie osoby kontaktowej do prowadzenia komunikacji z lokalnymi klubami (może to być ta sama osoba, która zostanie wyznaczona do kontaktów z Centrum Nauki Kopernik);
  - » komunikacja wewnątrz sieci KMO w regionie poprzez m.in. udostępnianie w lokalnych kanałach komunikacyjnych informacji na temat aktywności KMO, nowych projektów oferowanych opiekunom i opiekunkom KMO, w tym aktywności wymagających wsparcia Centrum Nauki Kopernik;
  - » monitorowanie aktywności klubów w regionach, aby móc skutecznie odpowiadać na potrzeby tych klubów;
  - » uczestnictwo w przynajmniej jednym w roku spotkaniu partnerów KMO;
  - » do dnia 30 maja każdego roku przedstawienie planu działania w ramach partnerstwa (wg wzoru dostarczonego przez Centrum Nauki Kopernik);
  - » do ostatniego dnia czerwca każdego roku przygotowanie i przesłanie do Centrum Nauki Kopernik raportu rocznego z realizacji zadań zadeklarowanych w planie działania na dany rok (wg wzoru dostarczonego przez Centrum Nauki Kopernik);
  - » zapewnienie ochrony danych osobowych uczestników i uczestniczek programu zgodnie z obowiązującym prawem;
- zaznaczanie w wyraźny sposób przynależności do programu KMO; korzystanie z systemu identyfikacji wizualnej KMO zgodnie z księgą znaku KMO.

Partnerzy regionalni programu KMO według kolejności przystąpienia do programu:

- 2015 r. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Olsztynie;
Stowarzyszenie Upowszechniania Wiedzy ExploRes w Rzeszowie;
Politechnika Łódzka – Łódzki Uniwersytet Dziecięcy;
- 2017 r. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie;
Politechnika Wrocławska;
Zespół Szkół Technicznych Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Lesznie;
Uniwersytet w Białymstoku;
- 2018 r. Uniwersytet Śląski w Katowicach – Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych;
Młodzieżowe Obserwatorium Astronomiczne im. Kazimierza Kordylewskiego w Niepołomicach;
- 2019 r. Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy;
Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Kaliszu;
Porozumienie Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku oraz Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu;
- 2022 r. Miejski Ośrodek Edukacji Nauczycieli w Bydgoszczy (Porozumienie Trójstronne z Uniwersytetem Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)

Centrum Nauki Kopernik oraz partnerzy strategiczny, ogólnopolski i regionalni realizują działania w programie w ramach dostępnych zasobów finansowych i możliwości organizacyjnych.

VI

Program KMO za granicą

KMO poza granicami Polski działa od 2009 roku. Program rozwija się głównie na Wschodzie, gdzie potrzeby samodzielności, sprawczości, innego sposobu nauczania niż w państwowym systemie edukacji są podobne jak w Polsce. Pierwsze porozumienia z zagranicznymi partnerami – z Ilia State University w Tibilisi w Gruzji oraz Vytautas Magnus University w Kownie w Litwie – Centrum Nauki Kopernik zawarto odpowiednio w 2014 i 2016 roku. Kluby powstały również w Ukrainie i w Białorusi. W 2019 roku Centrum Nauki Kopernik podpisało umowę o współpracy z Uniwersytetem w Mekelle w Etiopii.

Funkcjonowanie KMO na Wschodzie reguluje dokument „Model rozwoju programu za granicą” opracowany przez Centrum Nauki Kopernik, partnera ds. rozwoju KMO na Wschodzie Fundację Szkoła z Klasą oraz partnera strategicznego Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Za wdrażanie modelu przyjętego w dokumencie odpowiada Fundacja Szkoła z Klasą, prace finansuje Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności.

Partner ds. rozwoju KMO na Wschodzie

W 2018 roku Centrum Nauki Kopernik zawarto porozumienie o współpracy z Fundacją Szkoła z Klasą. Na mocy porozumienia Centrum i Fundacja, w konsultacji z Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności, wspólnie podejmują decyzje dotyczące wyboru krajów, w których zostaną rozpoczęte działania na rzecz budowania lokalnej sieci KMO, wyboru partnerów zagranicznych, zakresu działań i sposobu finansowania programu. Szczegółowe działania dotyczące konkretnych krajów, w których rozwijane będzie KMO, regulują oddzielne dokumenty.

Partnerzy zagraniczni

Partnerzy programu KMO w danym kraju mają za zadanie wypromować i upowszechnić program w ciągu trzech lat. W działaniach wspiera je Centrum Nauki Kopernik, Fundacja Szkoła z Klasą oraz Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności. Po upływie trzech lat partnerzy zagraniczni samodzielnie rozwijają lokalny program KMO w oparciu o własne kompetencje, zasoby finansowe i zdolności organizacyjne. Robią to we współpracy w międzynarodowej sieci społeczności KMO.

Partnerzy zagraniczni odpowiadają za:

- utrzymanie zespołu (m.in. instytucja koordynująca, zespół trenerów i trenerek) wspierającego rozwój programu i prowadzone w nim działania;
- prowadzenie ewidencji aktywnych klubów;
- pozyskiwanie, szkolenie i wspieranie opiekunów i opiekunek KMO;
- organizację krajowego dorocznego Forum KMO;
- udział swojego przedstawiciela w Forum KMO w Polsce i dorocznym spotkaniu partnerów zagranicznych;
- dzielenie się wiedzą i zasobami merytorycznymi w społeczności KMO;
- składanie corocznego raportu z działań programowych;

- kontakt z partnerami oraz aktywnymi opiekunami i opiekunkami KMO z innych krajów; pomoc w nawiązywaniu współpracy.

Partnerzy zagraniczni w sieci KMO w 2022 roku:

- Ilia State University w Tbilisi w Gruzji (od 2014 roku);
- Mekelle University w Mekelle w Etiopii (od 2019 roku);
- Konsorcjum organizacji z Ukrainy: Centrum Nauki w Tarnopolu oraz Lwowskie Centrum Dowżenka (od 2020 roku);
- Konsorcjum organizacji z Armenii: Jinishian Memorial Foundation oraz Biurakańskie Obserwatorium Astrofizyczne (od 2021 roku).

Kandydaci na partnerów zagranicznych:

- Scientifica w Rumunii.

Warszawa, lipiec 2022

